

**Skeet Augustenborg i herredsfogderiet,
den 7de October 1851, nærværende
den p.t. som herredsfoged fungerende
Actuar Carstens.**

Administrationen for de Augustenborgske og Gravensteenske Godser har ved skrivelse af 20de September 1851, fremsendt Conceptforening, betræffende Afløsningen af hoveriet i det Rumohrsgaarden Len, og paalagt Herredsfogderiet, at optage en Protocol, hvilken alle de paagjeldende hoveripligtige Boelsmænd i Lehn vilde have at underskrive, efter at de have afgivet forklaring, om de vilde foretrække, at indløse Afløsningen med en Capital, der for hvert heelt Boels Vedkommende vil udgjøre 425 Rdl. Courant.

**I denne anledning ere samtlige Boelsmænd i Rumohrsgaard Lehn
prævia citatione mødte idag.**

**Hoveriafløsningsforeningen, som vil være at vedhæfte ethvert
Adkomstbrev for vedkommende Boelsmænd, saa lydende:**

“Efter at den ved Hans Majestæt Kongens Resolution af 27de Mai 1848 Allerhøist forordnede Administration for de hertugelige Augustenborgske Godser paa Als i Anledning af indkomne Ansøgninger fra de hoveripligtige Gaardmænd, om at Hoveriet i det Augustenborgske District maatte ophæves, under 9de og 21de Mai 1848 havde beskikket en Commission, bestaaende af Herr Justitsraad, Godsinspecteur Richter, Ridder af Dannebrog, af Slagelse, Herr Amtsforvalter von Holstein fra Tønder og Synsmand Duus fra Skovbye paa Als, til at undersøge Hoveriets virkelige værdie og paa nærmere Aprobation at underhandle med Vedkommende om dets fuldstændige Afløsning, og efterat denne Commission havde fuldført sine Arbejder den 21de Juli 1849, og indsendt sine Forslag, tilkjendegav Administrationen ifølge Allerhøjeste Bemyndigelse, ved Resolution af 18de October 1849, at de ældre Forhold ved den nu forestaaende Hoveriafløsning paa de Augustenborgske Godser ikke skulde tages i Betragtning, men at en Fuldgaards hoveri til Rumohrsgaards hovedgård skulde kunne afløses paa de af Commissionen foreslaaede Vilkaar med en aarlig Afgift af 17 Rdl. CRT eller 27 Rbdl. 19 $\frac{1}{5}$ bs.

I Anledning af denne Resolution havde samtlige Boelsmænd i Rumohrsgaards Lehn under 24de November erklæret, at de ønskede hoveriets Afløsning fra 1ste Mai 1850, paa de Vilkaar, som vare approberede ved Resolutionen af 18de October 1849.

I Følge af disse gensidige Erklæringer er for Rumohrsgård Hovedgård alt hoveriarbejde in natura, som hidtil har været præsteret af Boelsmændene i Rumohrsgaard Lehn enten til Rumohrsgaard Hovedgaard eller til Gundstrup, eller til Herskabet, og som har været Gjenstand for Commissionens Underhandlinger, ophævet fra 1ste Mai 1851, paa følgende Betingelser:

- 1) At det Hoveri, som Gaardmændene ifølge deres Arvefæstebrev med tilhørende Reglementer ere pligtige til at forrette, være sig af hvad Navn nævnes kan; Klapjagtsdagene derunder medberegkede, ophører aldeles fra 1ste Mai 1851, og skal efter den tid ingen Godsherskabshoveri kunne paabyrdes enten nuværende eller efterkommende Besiddere af Gaardene, hvorimod det er en Selvfølge, at Gaardenes Besiddere i henseende til offentlige Kjørsler og Præstationer, Kjørsler og Haandtjeneste til Kirker m.m. samt i henseende til Tvangsmøllegjæsternes Forpligtelse til Kjørsler af Materialier m.m. til Møllerne og til Veienes Istandsættelse m.m. og andre Veiarbejder, blive samme Vilkaar undergivne, som hidtil.
- 2) Den aarlige Hoveriafgift af 17 Rbl. Courant eller 27 Rbdl. 19 $\frac{1}{5}$ bs. for en Fuldgaard erlægges i to Terminer nemlig 1ste Mai og 1ste November hvert Gang det halve, første Gang den 1ste November 1851, for det forløbne Halvår.
- 3) Den aarlige Udviisning af Gavntræ, som imod Erlæggelse af en billig Betaling er tilstaaet de hoverigørende Gaardmænd, bortfalder aldeles, og er den Udviisning, som i Efteraaret 1850 er præsteret, saaledes den sidste, der kan gjøres Fordring paa.
- 4) Det skal staae hver enkelt Gaardmand frit for, at frigøre sig for den omcontraherede aarlige Hoveriafgift ved indbetaling i de Augustenborgske Godsers Jordbogskasse af afgiftens 25 dobbelte Beløb, hvilken Indbetaling gjøres til den ved Godserne fungerende Casserer efter 3 Maaneders foregaaende skriftlig Varsel til en 1ste Mai eller 1ste November til Overimspecteuren ved bemeldte Godser. Indtil saadan Indbetaling skeer, forbeholdes Godsherskabet den samme Panteret i Gaardene m.m., som allerede haves fra de tidligere betingede og fastsatte Arvefæsteafgifter. Det følger iøvrigt af sig selv, at ingen saadan Opsigelse skal kunne gjøres fra Godsherskabets side, medens det derimod skal staa Gaardmændene frit for, efter Varsel, som foranført, at betale den Capital, Afgiften forrenter, naar kun slige Afbetalinger ere runde Summer og ej under 50 Rdl. Courant ad Gangen.
- 5) Forestaaende fire Poster finde ogsaa Anvendelse paa Gaardmænd, der nu er tilstaaet temporair Fritagelse for Hoveriet.
- 6) De Gaardmænd, som ikkun præstere $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ Gaardshoveri, svarer Hoveriafgiften i Forhold til hvad som er omcontraheret for en hel Gaard.
- 7) Den nærværende Afløsning af Hoveriet vedkommer ikke den i 1806 foretagne Afløsning af det ubestemte Hoveri, med hensyn til hvilken Boelsmændenes Rettigheder og Forpligtelser blive uforandrede.

Den aarlige Hoveriafgift, som saaledes skal betales, udgjør for:

Ketting	Mathias Jensen	For et helt Boel	17 Rdl.
-	Hans Clausen	“	17 Rdl.
-	Mathias Hansen Møller	“	17 Rdl.
-	Mathias Lorenzen Thomsen	“	17 Rdl.
Notmark	Peter Petersen	“	17 Rdl.
-	Jørgen B. Hess	“	17 Rdl.
-	Christian H. Danielsen	“	17 Rdl.
-	Peter Andresen	“	17 Rdl.
Hundslev	Anna Christina Bruhn	“	17 Rdl.
-	Jørgen C. Hess	“	17 Rdl.
-	Matz Nicolay Matzen	“	17 Rdl.
-	Peter Beck	“	17 Rdl.
-	Rasmus H. Lindegaard	“	17 Rdl.
-	Christian Hansen	“	17 Rdl.
-	Jørgen Jørgensen	“	17 Rdl.
-	Anna C. Hansen	“	17 Rdl.
-	Peter B. Thomsen	“	17 Rdl.
-	Nicolay Jørgensen	“	17 Rdl.
-	Jens Johansen Vogt	“	17 Rdl.
-	Hans. B. Gudemoos	“	17 Rdl.
-	Peter Clausen Høi	“	17 Rdl.
-	Dominicus J. Elnef	“	17 Rdl.
-	Christian Johansen	“	17 Rdl.
-	Jørgen Erichsen	“	17 Rdl.
Almsted	Hans Peter Grau	“	17 Rdl.
-	Jens Hansen Bonde	“	17 Rdl.
-	Peter Petersen Bladt	“	17 Rdl.
-	Hans Andersen	“	17 Rdl.
-	Peter J. Møller	“	17 Rdl.
-	Hans Hansen Erichsen	“	17 Rdl.
-	Hans Erichsen	“	17 Rdl.
-	Nicolay Rasmussen	“	14 Rdl. 40 p
-	Christian O. Erichsen	“	14 Rdl. 40 p
-	H. J. Møller	“	17 Rdl.
-	Christen Petersen	“	17 Rdl.
-	Rasmus Rasmusser	“	17 Rdl.

er bleven dem forelæst, og erklærer de, for sig og deres Eftermænd paa Boelene resp. for deres koner og Munlinger, at de accepterer de i Forestående nærmere anførte Bestemmelser, Hoveriets Afløsning vedkommende, og tillige forpligter sig resp. **uxorio et tutorio nomine** at yde og opfylde Alt som i samme er foreskrevet og vedtaget. Tillige erklærer de, at de ikke foretrække at indløse Afløsningen med en Capital, der for hvert heelt Boels Vedkommende vil udgjøre 425 Rdl. Courant.

Til Vitterlighed har samtlige Boelsmænd i Ketting, Notmark, Hundslev og Almsted, dog med Undtagelse af Boelsmand Peter Petersen i Notmark, som ikke er mødt, for sig og deres Boelseftermænd, resp. **uxorio et tutorio nomine**, under Pantsættelse af deres Eiendele, og under Frasigelse af alle Indvendinger Retsvelgerninger, være sig af hvad Navn nævnes kan, i Særdeleshed den Retsregel, at en almindelig Renunciation ikke gjelder, naar en speciel ikke er forudgået, egenhændig underskreven nærværende dem forelæste og af dem ratihaberede Protocol.

Actum ut supra

Matthias Jensen - Hans Klausen - M. H. Møller - Mathias L. Thomsen - Jørgen Hess - Christian Danielsen - Peter Andresen - Jørgen Hess (for sig og som formynder for Anna Christine Bruhn) - Mads Matzen - Peter Beck - Rasmus Lindegaard - Christian Hansen - Jørgen Jørgensen - Hans Larsen (for sin kone Anna Kirstine født Danielsen) - Peter Thomsen (for sig og som Formynder for Peter Petersen Bladt i Almsted) - Nicolay Jørgensen - Jens Johannesen Vogt - Hans Godmos - Peter Clausen Hoi - Dominicus Jørgensen Elnef - Christian Johansen - Jørgen Erichsen - Hans Peter Grau - Jens Hansen Bonde - Hans Andersen - Peter J. Møller - Hans Erichsen (for sin kone Kirstine født Clausen) - Hans Jacobsen Møller - Rasmus Rasmussen - Christen Petersen - Hans Erichsen.

Til vitterlighed

J. Carstens cft.

Skeet Augustenborg i Herredsfogderiet, den 10de October 1851, nærværende den undertegnede.

Idag møder Boelsmand Peter Petersen af Nottmark, erklærer, at han i Eet og Alt for sit Vedkommende tiltræder forestaaende Bestemmelser hoveriets afløsning vedkommende, forpligter sig til at yde og opfylde Alt, som i samme er foreskrevet og vedtaget, og erklærer, at han ikke foretrækker at indløse Afløsningen mod en Capital af 425 Rdl. Courant.

Til Vitterlighed har Peter Petersen under Frasigelse af alle Indvendinger og Retsgjøringer ogsaa Pantsættelse af sine Eiendele egenhændig underskreven forestående ham forelæste og af ham ratihaberede Protocoll.

A.U.S.

Peter Petersen

Til vitterlighed - Carstens cft.

Approberes

**Den af Hans Majestæt Kongen anordnede
Administration for de Augustenborgske
og Gravensteenske Godser**

Apenrade den 4de December 1851

Heltzen

Sket Augustenborg i Herredsfogderiet, den 7de October 1851,
nærværende den **P. t.** som Herredsfoged fungerende Actuar
C a r s t e n s.

Administrationen for de Augustenborgske og Gravensteenske Godser har ved Skrivelse af 20de September 1851, fremsendt Conceptforening, betræffende Afløsningen af Høveriet i det Rumohrsgaarden Lehn, og paalagt Herredsfogderiet, at optage en Protocol, hvilken alle de paagjældende høveripligtige Boelsmænd i Lehnet vilde have at underskrive, efter at de have afgivet Forklaring, om de vilde foretrække, at indløse Afløsningen med en Capital, der for hvert heelt Boels Vedkommende vil udgjøre 425 Rdl. Courant.

I denne Anledning ere samtlige Boelsmænd i Rumohrsgaard Lehn prævia citatione mødte idag.

Høveriafsløsningsforeningen, som vil være at vedhæfte et hvert Adkomstkrev for vedkommende Boelsmand, saa lydende:

„Efterat den ved Hans Majestæt Kongens Resolution af 27de Mai 1848 Allerhøist forordnede Administration for de hertugelige Augustenborgske Godser paa Als i Anledning af indkomne Ansøgninger fra de høveripligtige Gaardmænd, om at Høveriet i det Augustenborgske District maatte ophæves, under 9de og 21de Mai 1849 havde besluttet en Commission, bestaaende af Herr Justitsraad, Godsinspecteur Richter, Ridder

af Dannebroge, af Slagelse, Herr Amtsforvalter von Holstein fra Tønder og Synsmand Duus fra Skovbye paa Als, til at undersøge Hoveriets virkelige Værdie og paa nærmere Approbation at underhandle med Vedkommende om dets fuldstændige Afløsning, og efterat denne Commission havde fuldført sine Arbejder den 21de Juli 1849, og indsendt sine Forslag, tilkjendegav Administrationen ifølge Allerhøieste Bemyndigelse, ved Resolution af 18de October 1849, at de ældre Forhold ved den nu forestaaende Hoveriafløsning paa de Augustenborgske Godser ikke skulde tages i Betragtning, men at en Fuldgaards Hoveri til Rumohrsgaards Hovedgaard skulde kunne afløses paa de af Commissionen foreslaaede Vilkaar med en aarlig Afgift af 17 Rdl. Crt. eller 27 Rbd. 19 $\frac{1}{2}$ bs.

I Anledning af denne Resolution have samtlige Boelsmænd i Rumohrsgaard Lehn under 24de November erklæret, at de ønskede Hoveriets Afløsning fra 1ste Mai 1850, paa de Vilkaar, som vare approberede ved Resolutionen af 18de October 1849.

I Følge af disse gjensidige Erklæringer er for Rumohrsgaard Hovedgaard alt Hoveri *in natura*, som hidtil har været præsteret af Boelsmændene i Rumohrsgaard Lehn enten til Rumohrsgaard Hovedgaard eller til Gundsstrup, eller til Herflabet, og som har været Gjenstand for Commissionens Underhandlinger, ophævet fra 1ste Mai 1851, paa følgende Betingelser:

- 1) At det Hoveri, som Gaardmændene ifølge deres Arvefæstebrev med tilhørende Reglementer ere pligtige til at forrette, være sig af hvad Navn nævnes kan; Klappagtsdagene derunder medberegne, ophører aldeles fra 1ste Mai 1851, og skal efter den Tid ingen Godsherskabshoveri kunne paabyrdes enten nuværende eller efterkommende Besiddere af Gaardene, hvorimod det er en Selvfølge, at Gaardenes Besiddere i Henseende til offentlige Kjørsler og Præstationer, Kjørsler og Haandtjeneste til Kirker m. m. samt i Henseende til Evangsmollegjæsternes Forpligtelse til Kjørsler af Materialier m. m. til Møllerne og til Veienes Istandsættelse m. m. og andre Beiarbejder, blive samme Vilkaar undergivne, som hidtil.
- 2) Den aarlige Hoveriafgift af 17 Rdl. Courant eller 27 Rbd. 19 $\frac{1}{2}$ bs. for en Fuldgaard erlægges i to Terminer nemlig 1ste Mai og 1ste November hvert Gang med det Halve, første Gang den 1ste November 1851, for det forløbne Halvaar.

- 3) Den aarlige Udviiisning af Gavntre, som imod Erlæggelsen af en billig Betaling er tilstaaet de hoverigjørende Gaardmænd, bortfalder aldeles, og er den Udviiisning, som i Efteraaret 1850 er præsteret, saaledes den sidste, der kan gøres Forbring paa.
- 4) Det skal staae hver enkelt Gaardmand frit for, at frigjøre sig for den omcontraherede aarlige Hoveriasgift ved Indbetaling i de Augustenborgske Godser's Jordbogskaase af Afgiftens 25 dobbelte Beløb, hvilken Indbetaling gøres til den ved Godserne fungerende Casserer efter 3 Maaneders foregaaende skriftlig Barsel til en 1ste Mai eller 1ste November til Overinspecteuren ved bemeldte Godser. Indtil saadan Indbetaling skeer, forbeholdes Godsherfabet den samme Panteret i Gaardene m. m., som allerede have fra de tidligere betingede og fastsatte Arvesæsteafgifter. Det følger iøvrigt af sig selv, at ingen saadan Opsigelse skal kunne gøres fra Godsherfabet's Side, medens det derimod skal staae Gaardmændene frit for, efter Barsel, som foransøgt, at betale den Capital, Afgiften forrenter, naar kun flige Afbetalinger ere runde Summer og ei under 50 Rdl. Courant ad Gangen.
- 5) Forestaaende fire Poster finde ogsaa Anvendelse paa Gaardmænd, der nu er tilstaaet temporair fritagelse for Hoveriet.
- 6) De Gaardmænd, som ikkun præstere $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$, eller $\frac{2}{3}$ Gaards Hoveri, svarer Hoveriasgift i Forhold til hvad som er omcontraheret for en heel Gaard.
- 7) Den nærværende Afløsning af Hoveriet vedkommer ikke den i 1806 foretagne Afløsning af det ubestemte Hoveri, med Hensyn til hvilken Boelsmændenes Rettigheder og Forpligtelser blive uforandrede.

Den aarlige Hoveriasgift, som saaledes skal betales, udgjør for:

Ketting.	Mathias Jensen	for et heelt Boel	17 Rdl.
—	Hans Clausen	" " " "	17 —
—	Mathias Hansen Møller	" " " "	17 —
—	Mathias Lorenzen Thomsen	" " " "	17 —
Notmark.	Peter Petersen	" " " "	17 —
—	Jorgen P. Højs	" " " "	17 —
—	Christian S. Danielsen	" " " "	17 —
—	Peter Andresen	" " " "	17 —

Hundslev.	Anna Christina Bruhn	" " " "	17	—
—	Jørgen C. Sess	" " " "	17	—
—	Math Nicolay Mathen	" " " "	17	—
—	Peter Beck	" " " "	17	—
—	Nasmus S. Lindegaard	" " " "	17	—
—	Christian Hansen	" " " "	17	—
—	Jørgen Jørgensen	" " " "	17	—
—	Anna C. Hansen	" " " "	17	—
—	Peter P. Thomsen	" " " "	17	—
—	Nicolay Jørgensen	" " " "	17	—
—	Jens Johansen Bogt	" " " "	17	—
—	Hans P. Gudemoos	" " " "	17	—
—	Peter Clausen Høi	" " " "	17	—
—	Dominicus J. Elnef	" " " "	17	—
—	Christian Johansen	" " " "	17	—
—	Jørgen Erichsen	" " " "	17	—
Almsted.	Hans Peter Grau	" " " "	17	—
—	Jens Hansen Bonde	" " " "	17	—
—	Peter Petersen Bladt	" " " "	17	—
—	Hans Andersen	" " " "	17	—
—	Peter J. Møller	" " " "	17	—
—	Hans Hansen Erichsen	" " " "	17	—
—	Hans Erichsen	" " " "	17	—
—	Nicolay Nasmusen	" " " "	14	— 40 β
—	Christian S. Erichsen	" " " "	14	— 40 β
—	G. J. Møller	" " " "	17	—
—	Christen Petersen	" " " "	17	—
—	Nasmus Nasmusen	" " " "	17	—

er bleven dem forelæst, og erklærer de, for sig og deres Eftermænd paa Boelene resp. for deres Koner og Myndlinger, at de accepterer de i Forestaaende nærmere anførte Bestemmelser, Høveriets Afsløsning vedkommende, og tillige forpligte sig resp. *uxorio et tutorio nomine* at yde og opfylde Alt som i samme er foreskrevet og vedtaget. Tillige erklærer de, at de ikke foretrække at indløse Afsløsningen med en Capital, der for hvert heelt Boels Vedkommende vil udgjøre 425 Rdl. Courant.

Til Bitterlighed har samtlige Boelsmænd i Retting, Notmark, Hundslev og Almsted, dog med Undtagelse af Boelsmand Peter Petersen i Notmark, som ikke er mødt, for sig og deres Boels-eftermænd, resp. *uxorio et tutorio nomine*, under Pantfættelse af deres Eiendele, og under Trassigelse af alle Indvendinger og Retssvelgjærninger, være sig af hvad Ravn nævnes kan, i Særdeleshed den Retregel, at en almindelig Renunciation ikke gjelder,

naar en speciel ikke er forudgaaet, egenhændig underskrevet nærværende dem forelæste og af dem ratihaberede Protocol.

Actum ut supra.

Matthias Jensen — Hans Klausen — M. S. Møller
 — Mathias L. Thomsen — Jørgen Hesh — Christian
 Danielsen — Peter Andresen — Jørgen Hesh for sig
 og som Formynder for Anna Christine Bruhn — Mads
 Møgen — Peter Beck — Rasmus Lindegaard —
 Christian Hansen — Jørgen Jørgensen — Hans
 Larsen for sin Kone Anna Kirstine født Danielsen —
 Peter Thomsen for sig og som Formynder for Peter Pe-
 tersen Bladt i Almsted — Nicolay Jørgensen — Jens
 Johannesen Vogt — Hans Godmos — Peter Clausen
 Høy — Dominicus Jørgensen Elnef — Christian
 Johansen — Jørgen Erichsen — Hans Peter Grau
 — Jens Hansen Bonde — Hans Andersen — Peter
 J. Møller — Hans Erichsen — Nicolay Rasmussen
 Christian Erichsen for sin Kone Kirstine født Clausen
 — Hans Jacobsen Møller — Rasmus Rasmussen —
 Christen Petersen — Hans Erichsen.

Eil Bitterlighed

J. Carstens est.

Skeet Augustenborg i Herredsfogderiet, den 10de October 1851, nærværende den Undertegnede.

Idag møder Boelsmand Peter Petersen af Notmark, erklærer, at han i Eet og Alt for sit Vedkommende tiltræder forestaaende Bestemmelser Hoveriets Afløsning vedkommende, forpligter sig til at yde og opfylde Alt, som i samme er foreskrevet og vedtaget, og erklærer, at han ikke foretrækker at indløse Afløsningen med en Capital af 425 Rdl. Courant.

Til Bitterlighed har Peter Petersen under Fravigelse af alle Indvendinger og Retsvelgjærninger ogsaa Pansættelse af sine Egendele egenhændig underskrevet forestaaende ham forelæste og af ham ratihaberede Protocoll.

A. u. s.

Peter Petersen

Til Bitterlighed

Carstens est.

Approberes

Den af Hans Majestæt Kongen anordnede Administration for de Augustenborgske og Gravensteenske Godser.

Apenrade den 4de December 1851.

Heltzen.

Trykt hos G. G. Grimm.

in fide
Augustenborgs Administration, den 8de Februar 1852
JH